

FOLKETINGET

Michael Bang Petersen

Professor, Aarhus Universitet

Høring om læring af covid-19
Epidemiudvalget

BETYDNINGEN AF TILLID UNDER EN KRISE

MICHAEL BANG PETERSEN
PROFESSOR, AARHUS UNIVERSITET

DEPARTMENT OF POLITICAL SCIENCE
AARHUS UNIVERSITY

COVID-19 HØRING
3 MAY 2023

MICHAEL BANG PETERSEN
PROFESSOR

DEKLARERINGER

Forskningsprojektet HOPE (“How Democracies Cope with COVID-19”) er finansieret af Carlsbergfondet

Medlem af Sundhedsstyrelsens Vaccinationsråd

Uafhængig faglig ekspert i Epidemikommissionen

Nummerede referencer bagerst i slidesæt

BETYDNINGEN AF TILLID UNDER EN EPIDEMI

Forskning viser, at tillid påvirker efterlevelsen af anbefalinger under COVID-19 pandemien

- Borgere i lande med højere tillid ændrede i højere grad adfærd under nedlukningerne¹
- Borgere i lande med højere tillid var mere villige til at tage imod vaccinen mod COVID-19²
- Færre døde med COVID-19 i lande med høj tillid: Hvis alle lande i verden havde samme sociale tillid som danskerne ville 40 % færre være smittet på globalt plan³

Fravær af tillid er en sundhedsmæssig risikofaktor.

Et eksplicit pejlemærke under kriser bør være at fastholde tilliden til beslutningstagerne og borgerne imellem⁴

1. TRANSPARENT KOMMUNIKATIONEN

Dansk og international forskning viser, at transparens i kommunikationen til borgerne – herunder om usikkerhed og negative forhold – øger borgernes tillid^{5,6,7}

Overordnet set oplevede borgerne, at de var velinformerede under pandemien⁸

Men der er indikationer på, at transparensen i det danske beredskab kan øges:

- En evaluering af de skandinaviske sundhedsmyndigheder fremhæver de norske myndigheder som bedre til at kommunikere usikkerhed⁶
- Afslag på aktindsigt om kapacitet tidligt i epidemien for at “modvirke uro og panik”⁹

Investér i en infrastruktur og kultur, der fremmer transparens i kommunikationen

2. DIALOG MED MILJØER MED LAV TILLID

Forskningen indikerer, at myndighederne havde svært ved dialogen med personer med lavere tillid

- International forskning viser, at personer, der ikke er vaccineret mod COVID-19, har følt sig diskrimineret og presset^{10,11}
- Dansk forskning viser, at personer, som er vaccinerede, har haft ekskluderende holdninger mod personer, der ikke er vaccineret mod COVID-19¹²
- Dansk forskning tyder på, at fordømmelse på pressemøder øgede uvaccinerede personers mistillid¹³

Investér i viden og værktøjer til at fremme dialogen med lavtillidsgrupper og modvirke mistillid imellem grupper af borgere

3. ET BREDT SÆT AF STYRINGSPARAMETRE

Tilliden til epidemihåndteringen faldt på tværs af en række lande (herunder Danmark) som følge af de psykosociale omkostninger ved nedlukningerne¹⁴ – særligt blandt de grupper, som oplevede disse omkostninger stærkest¹⁵

Den Faglige Referencegruppe lancerede en rapport med fire pejlemærker for pandemihåndteringen: (1) Smitte, (2) Økonomi, (3) Trivsel og (4) Frihedsrettigheder¹⁶

Organisér epidemihåndtering som en eksplicit balanceakt mellem alle fire hensyn

4. TVÆRFAGLIG ORGANISERING

Et bredt sæt af styringsparametre kræver data og viden om alle parametre

Det danske HOPE-projekt tyder på, at det er muligt at indsamle valide data om eksempelvis adfærd i realtid¹⁷ - det bør være en del af et fremtidig epidemiberedskab

Organiser epidemihåndteringen med uafhængig tværfaglige ekspertise, der kan favne alle aspekter af måden, hvorpå en epidemi påvirker samfundet

OPSUMMERING

Tillid redder liv.

Fastholdelsen af tillid bør være et eksplicit pejlemærke under kriser.

Dette kræver:

1. En infrastruktur og kultur, der fremmer transparens i kommunikationen
2. Dialog med grupper og miljøer, hvor der er et fravær af tillid
3. En epidemihåndtering, der eksplicit balancerer mellem de mange påvirkninger af samfundet under en epidemi
4. En inddragelse af tværfaglig ekspertise og data i realtid

REFERENCER

1. Bargain, O., & Aminjonov, U. (2020). Trust and compliance to public health policies in times of COVID-19. *Journal of public economics*, 192, 104316.
2. Lindholt, M. F., Jørgensen, F., Bor, A., & Petersen, M. B. (2021). Public acceptance of COVID-19 vaccines: cross-national evidence on levels and individual-level predictors using observational data. *BMJ open*, 11(6), e048172.
3. Bollyky, T. J., Hulland, E. N., Barber, R. M., Collins, J. K., Kiernan, S., Moses, M., ... & Dieleman, J. L. (2022). Pandemic preparedness and COVID-19: an exploratory analysis of infection and fatality rates, and contextual factors associated with preparedness in 177 countries, from Jan 1, 2020, to Sept 30, 2021. *The Lancet*, 399(10334), 1489-1512.
4. <https://www.foreignaffairs.com/united-states/trust-gap-fight-pandemic-divided-country>
5. Petersen, M. B., Bor, A., Jørgensen, F., & Lindholt, M. F. (2021). Transparent communication about negative features of COVID-19 vaccines decreases acceptance but increases trust. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 118(29), e2024597118.
6. Ihlen, Ø., Just, S. N., Kjeldsen, J. E., Mølster, R., Offerdal, T. S., Rasmussen, J., & Skogerbø, E. (2022). Transparency beyond information disclosure: strategies of the Scandinavian public health authorities during the COVID-19 pandemic. *Journal of Risk Research*, 25(10), 1176-1189.
7. Gustafson, A., & Rice, R. E. (2020). A review of the effects of uncertainty in public science communication. *Public Understanding of Science*, 29(6), 614-633.
8. https://github.com/Hopeproject2021/reports/raw/main/Hvad_kan_vi_lære_af_coronakrisen_HOPE_20220427.pdf
9. https://www.ombudsmanden.dk/find/nyheder/alle/oplysninger_om_covid_beredskab/#cp-title
10. Henkel, L., Sprengholz, P., Korn, L., Betsch, C., & Böhm, R. (2022). The association between vaccination status identification and societal polarization. *Nature Human Behaviour*, 1-9.

REFERENCER

11. Rosenfeld, D. L., & Tomiyama, A. J. (2022). Jab my arm, not my morality: Perceived moral reproach as a barrier to COVID-19 vaccine uptake. *Social Science & Medicine*, 294, 114699.
12. Bor, A., Jørgensen, F., & Petersen, M. B. (2023). Discriminatory attitudes against unvaccinated people during the pandemic. *Nature*, 613(7945), 704-711.
13. Jørgensen, F. J., Bor, A., & Petersen, M. B. (2021). Increased pressure lowers trust among unvaccinated: effects of the announcement of re-introducing covid-passports in Denmark, <https://psyarxiv.com/j49zq/>
14. Jørgensen, F., Bor, A., Rasmussen, M. S., Lindholt, M. F., & Petersen, M. B. (2022). Pandemic fatigue fueled political discontent during the COVID-19 pandemic. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 119(48), e2201266119.
15. Bartusevičius, H., Bor, A., Jørgensen, F., & Petersen, M. B. (2021). The psychological burden of the COVID-19 pandemic is associated with antisystemic attitudes and political violence. *Psychological science*, 32(9), 1391-1403.
16. <https://sum.dk/Media/2/D/Vurdering%20vedr%20genaabning%20fra%20Faglige%20Referencegruppe%20COVID19%20nationalt%20varslingssystem%20januar%202021.pdf>
17. Koher, A., Jørgensen, F., Petersen, M. B., & Lehmann, S. (2022). Monitoring Public Behavior During a Pandemic Using Surveys: Proof-of-Concept Via Epidemic Modelling. *arXiv preprint arXiv:2210.01472*.

DEPARTMENT OF POLITICAL SCIENCE
AARHUS UNIVERSITY